

LIITE I

Oikeuksia koskevan ilmoituksen suuntaa antava malli

Mallin tarkoituksena on ainoastaan auttaa kansallisia viranomaisia niiden laatiessa oikeuksia koskevaa ilmoitustaan kansallisella tasolla. Jäsenvaltiot eivät ole velvollisia käyttämään tätä mallia. Ilmoitustaan laatiessaan jäsenvaltiot voivat muuttaa tätä mallia saadakseen sen vastaamaan kansallisia sääntöjään ja lisätä muita hyödyllisiä tietoja. Oikeuksia koskeva ilmoitus on annettava pidätyksen tai vapaudenmenetyksen yhteydessä. Tämä ei kuitenkaan estä jäsenvaltioita antamasta epäillyille tai syytetyille kirjallista tietoa muissa tilanteissa rikosoikeudellisten menettelyjen aikana.

Kun sinut pidätetään tai kun menetät vapautesi, sinulla on seuraavat oikeudet:

A. OIKEUS AVUSTAJAAN/OIKEUSAPUUN

Sinulla on oikeus puhua luottamuksellisesti avustajan kanssa. Avustaja on poliisista riippumaton. Kysy poliisilta, jos tarvitset apua ottaaksesi yhteyttä avustajaan. Poliisi auttaa sinua siinä. Joissakin tapauksissa avustajan apu saattaa olla maksutonta. Pyydä lisätietoja poliisilta.

B. SYYTETTÄ KOSKEVAT TIEDOT

Sinulla on oikeus tietää, miksi sinut on pidätetty tai olet menettänyt vapautesi ja mitä sinun epäillään tehneen.

C. TULKKAUS JA KÄÄNNÖKSET

Jos et puhu tai ymmärrä poliisin tai muiden toimivaltaisten viranomaisten käyttämää kieltä, sinulla on oikeus maksuttomaan tulkkausapuun. Tulkki voi auttaa sinua keskustelemaan avustajasi kanssa, ja hänellä on keskusteluja koskeva vaitioloovelvollisuus. Sinulla on oikeus saada käännös ainakin keskeisten asiakirjojen olennaisista osista, mukaan luettuina tuomarin mahdollisesti antama pidätystä tai vapaudenmenetystä koskeva määräys, mahdolliset syytteet ja tuomiot. Sinulle voidaan joissain tapauksissa antaa suullinen käännös tai yhteenvedo.

D. OIKEUS VAIETA

Et ole velvollinen vastaamaan poliisin tai muiden toimivaltaisten viranomaisten kysymyksiin, jotka koskevat väitettyä rikosta. Avustajasi voi auttaa sinua päättämään tästä.

E. OIKEUS TUTUSTUA ASIAKIRJJOIHIN

Kun sinut pidätetään ja menetät vapautesi, sinulla (tai avustajallasi) on oikeus tutustua keskeisiin asiakirjoihin, joita tarvitsette riitauttaaksenne pidätyksen tai vapaudenmenetyksen. Jos asia menee tuomioistuinkäsittelyyn, sinulla (tai avustajallasi) on oikeus tutustua sinun puolestasi tai sinua vastaan esitettävään todistusaineistoon.

F. ILMOITUS PIDÄTYKSESTÄ TAI VAPAUDENMENETYKSESTÄ TOISELLE HENKILÖLLE / ILMOITUS KONSULAATIIN TAI SUURLÄHETYSTÖÖN

Kun sinut pidätetään tai menetät vapautesi, ilmoita poliisille, jos haluat jonkun saavan tiedon vapaudenmenetyksestä, esimerkiksi perheenjäsenen tai työnantajasi. Joissakin tapauksissa oikeutta ilmoittaa vapaudenmenetyksestä toiselle henkilölle voidaan tilapäisesti rajoittaa. Poliisi ilmoittaa tällöin sinulle asiasta.

Jos olet ulkomaalainen, ilmoita poliisille, jos haluat konsuliviranomaisen tai suurlähetystön saavan tiedon vapaudenmenetyksestä. Ilmoita myös poliisille, jos haluat ottaa yhteyttä konsuliviranomaisen tai suurlähetystön virkailijaan.

G. KIIREELLINEN LÄÄKINNÄLLINEN APU

Kun sinut pidätetään tai menetät vapautesi, sinulla on oikeus kiireelliseen lääkinnälliseen apuun. Ilmoita poliisille, jos tarvitset tällaista apua.

H. VAPAUDENMENETYKSEN KESTO

Pidätyksen jälkeen vapaudenmenetys voi kestää enintään ... [täydennetään oikea määrä tunteja/päiviä]. Tämän ajan kuluttua sinut on joko vapautettava tai vietävä tuomarin kuultavaksi, ja tuomari päättää vapaudenmenetyksen jatkamisesta. Kysy avustajaltasi tai tuomarilta mahdollisuudesta riitauttaa pidätys, hakea vapaudenmenetyksen uudelleenkäsittelyä tai pyytää väli aikaista vapauttamista.